

izvršeno sa znanjem i u prisutnosti skladištara. Ne može se razumno uzeti da bi bilo tako da je avarijski komesar mogao bez znanja i bez prisutnosti radnika tuženog kao skladištara vršiti bilo kakve poslove, pa tako i utvrđivati stanje robe u oštećenoj ambalaži bez znanja tuženog kao skladištara. Okolnost da li je tuženi kao skladištar, odnosno njegov zaduženi radnik, prisustvovao kroz čitavo vrijeme vršenju pregleda ili ne, po nahodjenju ovog suda na dokaznu snagu zapisnika o izvršenom pregledu ne može utjecati. Za pobijanje dokazne snage avarijskog zapisnika bit će potrebno da tuženi pruži dokaze da odnosni pregled nije vršen na pravilan način i da podaci u zapisniku nisu točni.

S obzirom na izloženo, a u smislu odredaba čl. 359 Zakona o parničnom postupku, potrebno je da se glavna rasprava održi pred drugim vijećem radi pravilnije ocjene izvedenih dokaza i eventualno provodjenje novih dokaza u pogledu okolnosti da li je prilikom predaje robe iz skladišta tuženog utvrđeno i na koji način da u odnosnoj oštećenoj ambalaži nije bilo nikakvog manjka, te da je utvrđenje avarijskog zapisnika u cijelosti neistinito.

V.V.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br.III-Sl-887/75-2
od 14.V 1975.

Vijeće: Ivo Bešker, Gavro Badovinac, dr Velimir Filipović

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Zastara osigurateljevog regresnog zahtjeva prema brodaru - Jedinica tereta - Rok zastare prema brodaru za naknadu štete prouzrokovane teretu počinje teći od časa preuzimanja robe sa strane primaoca, a ne od časa kada je primalac osiguratelju ustupio svoje pravo - Kao jedinica tereta na temelju koje brodar ima pravo ograničiti svoju odgovornost uzima se svežanj a ne tona kao jedinica za obračun vozarine

Tužitelj je čehoslovački osiguravajući zavod koji je kranjem korisniku - kupcu robe čehoslovačkom poduzeću nadoknadio štetu na teretu koja je nastala tokom prijevoza morem, a tuženi je jugoslavenski brodar koji je teret prevezao.

Medju strankama je sporno da li je tuženi dužan da plati tužitelju - osiguratelju tereta koji je iz osiguranja platio manjak robe utvrđen prilikom prijevoza i predaje istog odredišnoj luci u iznosu od 1.159,92 USA \$.

Prvostepeni sud rješavajući spor utvrdio je da je prema jednoglasnoj izjavi spornih stranaka medju njima sporno da li se na predmetni spor imaju primijeniti propisi Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova i Medjunarodna konvencija o izjednačenju nekih pravila o teretnici; da li se obračun štete u pogledu odgovornosti broдача i ograničenje njegove odgovornosti ima uzeti koletu ili komad, ili jedinica tereta - metrička tona kako je obračunata za odnosni teret vozarina; da li je nastala zastara potraživanja tužitelja, te da li se zaista ima računati od trenutka kad je tužitelj podnio sudu u dokaz svoje aktivne legitimacije cesiju ili od časa podizanja tužbe, te konačno da li se naknada štete ima obračunati u devizama ili dinarima.

Rješavajući spor prvostepeni sud uzima da prigovor zastarjelosti nije osnovan, jer iz cesije ovlaštenog primaoca robe po teretnici kao i iz njegove potvrde slijedi da su prava na tužitelja prenesena 8 mjeseci prije podizanja tužbe, a četiri mjeseca nakon izdavanja robe po teretnici, odnosno tri mjeseca po prispjeću broda i iskrcaja tereta u luci. Smatra da je pravno irelevantno u kom stadiju postupka je tužitelj pružio dokaze o postojanju aktivne legitimacije. U pogledu primjene prava na predmetni spor sud smatra da se na spor imaju primijeniti odredbe Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova. Medjutim, kako su odredbe u pogledu ograničenja odgovornosti i čl. 55 ZUIPB kao i čl.4, toč. 5 Haških pravila jednake, to tumačenje pojma "jedinica tereta" kod primjene zakona jednog ili drugog ostaje jednaka. Sud u pogledu ograničenja odgovornosti uzima da se za broдача kao jedinica tereta ima uzeti jedan svežanj sporne sirove kože, a ne jedinica mjere po kojoj je obračunata vozarina.

U pogledu spornog pitanja da li se šteta ima nadoknaditi u dinarima ili devizama, sud smatra da je okvirni posao u predmetnom sporu bio kupoprodajni ugovor sklopljen izmedju inozemnih tvrtki, i to kupca u Čehoslovačkoj i prodavaoca u Argentini. U realizaciji tog kupoprodajnog ugovora došlo je do sklapanja i drugih ugovora koji ovise o njemu, pa tako i do sklapanja ugovora o prijevozu robe morem, u kome je jedno dmaće poduzeće, tj.

brodar sudjelovao kao vozar, a drugi kao špediter - primalac - a na temelju sklopljenog ugovora o špediciji. Po naravi zaključenih ugovora slijedi da je plaćanje kupovnine u devizama iako se radi o našim poduzećima koja su u međusobnim odnosima zaključila ugovore; u smislu odredaba čl.3 Zakona o deviznom poslovanju ugovorili su sva plaćanja pruženih usluga u devizama. Obzirom na to tužitelj je ovlašten da iz takovog posla traži od tuženoga naknadu u devizama. Pošto se u spornom slučaju radi o neisporuci 52 veza sirovih koža čija vrijednost među strankama nije sporna valjalo je tuženoga u cijelosti obvezati.

Tuženi žalbom pobija presudu zbog povreda materijalnog prava te predlaže da se pobijana presuda preinači i odbije tužbeni zahtjev u cijelosti, odnosno da se presuda preinači i snizi odgovornost tuženoga brodarka prema jedinici tereta, uzimajući da jedinicu tereta predstavlja težina po kojoj je obračunata vozarina.

Prvostepeni sud pogrešno uzima da zahtjev tužitelja nije zastario, uzimajući da je pravo tužitelja nastalo već u vrijeme kad je podignuta tužba, a ne tek onda kad je tužitelj podnio dokaz za pravo na zahtjev, tj. cesiju. Ističe da priložena cesija primaoca robe tužitelju nije datirana, pa se stoga ne može uzeti da je on svoje pravo iz teretnice prenio na tužitelja prije isteka roka od godine dana unutar koga je bio ovlašten na tužbu. Naknadna potvrda o datumu cesije ne može se uzeti u obzir, pa je stoga prigovor zastare osnovan.

Smatra da je sud pogrešno uzeo da se u smislu odredaba čl.56 Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova kao jedinica tereta ima uzeti svežanj, a ne težinska jedinica tereta po kojoj je obračunata vozarina. Smatra da se tumačenje suda u pogledu odredaba Zakona ne može prihvatiti.

U odgovoru na žalbu tužitelj pobija navode i prijedloge žalbe i predlaže da se tuženoga odbije, a pobijana presuda potvrdi.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz slijedećih razloga:

Prvostepeni sud rješavajući spor, a s obzirom na nesporno utvrđeno činjenično stanje donio je pravilnu presudu, te prilikom donošenja presude nije povrijedio materijalno pravo.

Ne može se prihvatiti stajalište tuženoga da bi se kod regresnih tužbi osiguratelja rok zastarjelosti imao računati od dana kad je navodno osiguratelju predana pismena cesija. U skladu sa odredbama našeg pozitivnog prava osiguranja, na osiguratelja prelazi pravo osiguranika isplatom osigurnine osiguraniku. Nesporno je da je primalac robe bio špediter koji je po teretnici primio robu kao primalac po teretnici, prenio na svog nalogodavca, odnosno na tužitelja kao osiguratelja robe, sva prava koja je prema tuženom imao iz ugovora o prijevozu, podnošenjem izvještaja o izvršenom nalogu i predajom potrebnih isprava radi naplate štete iz osiguranja. Tužitelj - osiguratelj - primio je od primaoca robe, uz zahtjev za naknadu štete iz osiguranja, i sve isprave na temelju kojih se vrši likvidacija štete, pa je nakon likvidacije štete i isplate iste, silom zakona ušao u prava svog prednika - primaoca robe. Ustup prava učinjen je konkludentnim činima pa stoga nije potrebna posebna cesiona isprava.

Kasnije priloženom cesionom ispravom koju je izdao bez datuma, primalac robe samo potvrđuje činjenicu da je pravo zahtjeva prema tuženom preneseno na tužitelja osiguratelja.

Što se tiče prigovora osnovi ocjene ograničenja odgovornosti brodarara, prvostepeni sud pravilno uzima - u smislu odredaba čl.56 Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova kod tereta koji je pakovan ili se sastoji od komada - da jedinicu tereta predstavlja koletu, odnosno svežanj - u predmetnom slučaju svežanj sirove kože. Ovo slijedi iz jasne odredbe prve rečenice čl. 56, st.2 kad kaže da se "pod jedinicom tereta razumijeva koletu ili komad". Drugi dio rečenice "odnosno metrička tona ili kubični metar" odnosi se, kako to pravilno prvostepeni sud uzima, na robu koja se prevozi u rasutom stanju i njena se sadržina kao jedinica mjere ne može odrediti drukčije nego po težini ili zapremini.

V.V.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br.III-S1-888/75-2
od 14.V 1975.

Vijeće: Ivo Bešker, Gavro Badovinac, dr Velimir Filipović

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Jedinica tereta - Kao jedinica tereta na temelju koje brodar ima